

Bartosz Bartniczak

PRZESŁANKI UDZIELANIA POMOCY PUBLICZNEJ NA CELE ZWIĄZANE Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA

1. Wstęp

Współczesna rzeczywistość gospodarcza jest na tyle skomplikowana, że trudno sobie wyobrazić funkcjonowanie mechanizmu rynkowego w całkowitej niezależności od instrumentów (w tym instrumentów typu stymulatorów), jakimi dysponuje władza publiczna powszechnie utożsamiana z państwem [12, s. 5]. Pomoc publiczna jest właśnie jednym z takich stymulatorów, za pomocą którego państwo ingeruje w mechanizm rynkowy.

Zainteresowanie problematyką pomocy publicznej datuje się dopiero na lata 50. XX w.¹ W związku z tym nie wytworzyła się jedna, powszechnie obowiązująca definicja pomocy publicznej. Najogólniej rzecz ujmując, można przyjąć, że pomocą publiczną są wszelkie środki państwowe przekazywane bezpośrednio czy też pośrednio przez państwo wybranym przedsiębiorcom, które stawiają ich w sytuacji korzystniejszej od ich konkurentów, stanowiące korzyść dla nich, a jednocześnie będące kosztem dla państwa. Kwestie dotyczące natomiast udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska zostały uregulowane w latach 70. XX w. W przypadku definicji pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska można posłużyć się definicją zaproponowaną przez S. Czaję, zgodnie z którą przez pojęcie pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska rozumieć można współdział lub udział instytucji publicznych w conceptualno-logistycznym i realizacyjnym wymiarze przedsięwzięć podejmowanych w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska przyrodniczego. Udział oznacza pełną partycypację danej instytucji bez współuczestnictwa innych podmiotów. Jest to pełna realizacja zasady subsydiarności, a pomoc publiczna łączy się z umoż-

¹ Kwestie dotyczące udzielania pomocy publicznej znalazły się w traktacie z 1951 r. ustanawiającym Europejską Wspólnotę Węgla i Stali oraz traktacie z 1957 r. ustanawiającym Europejską Wspólnotę Gospodarczą.

liwieniem danej grupie społecznej czy społeczności lokalnej realizacji danego przedsięwzięcia czy stworzenia możliwości korzystania z danego komponentu (waloru) środowiska przyrodniczego w oparciu o inne niż często ekonomiczne kryteria (np. o kryterium jednakowych szans czy egalitaryzmu dystrybucyjnego). Współudział natomiast dotyczy sytuacji, w której część zasobów (środków) pochodzi z innych niż publiczne źródła [4, s. 44].

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie przesłanek, czyli przyczyn, dla których państwo udziela pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska. Przesłanki te mogą mieć różnorodny charakter. Można podzielić je na ekologiczne, techniczno-technologiczne, ekonomiczne, społeczne czy też polityczno-ustrojowe.

2. Ekologiczne przesłanki udzielania pomocy publicznej

Do ekologicznych przesłanek udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska można zaliczyć:

- konieczność wspierania skojarzonej produkcji energii elektrycznej oraz ciepła,
- konieczność promowania odnawialnych źródeł energii,
- pojawienie się nowych wyzwań w szeroko rozumianej ochronie środowiska,
- konieczność zmniejszenia presji danego przedsiębiorcy na środowisko,
- konieczność przyspieszenia pozytywnych efektów ekologicznych w sytuacjach kryzysowych,
- występowanie terenów zdegradowanych.

Produkcja energii elektrycznej oraz ciepła w jednym procesie produkcyjnym często pociąga za sobą wyższe koszty. Jednak skojarzona produkcja energii elektrycznej i ciepła w jednym procesie technologicznym (kogeneracja) pozwala na znacznie skuteczniejsze wykorzystanie energii chemicznej (pierwotnej) zawartej w paliwie niż wytwarzanie jej w odrębnych procesach oraz powoduje znaczne obniżenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery takich jak: SO_2 , NO_x , SO_x . Ponadto sprawność przetwarzania energii pierwotnej zawartej w paliwie na użyteczną energię cieplną i elektryczną w procesie skojarzonym jest bardzo wysoka i wynosi 90%. Dla porównania sprawność elektrociepłowni wykorzystującej węgiel kamienny do produkcji energii elektrycznej wynosi ok. 30-40% [17].

Konieczność udzielania pomocy publicznej w obszarze energetyki odnawialnej wynika z faktu, że koszt produkcji jednostki energii ze źródeł odnawialnych jest wyższy niż koszt produkcji energii ze źródeł konwencjonalnych [6, s. 11]. Pomoc publiczna powinna więc stanowić pokrycie różnicy między kosztami produkcji energii ze źródeł odnawialnych i kosztami produkcji energii ze źródeł konwencjonalnych. Udzielanie pomocy publicznej w energetyce powinno także pomóc w osiągnięciu trzech celów strategicznych polegających na zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw energii, zapewnieniu konkurencji na rynku energii oraz sprostaniu coraz bardziej wysublimowanym wymaganiom ochrony środowiska naturalnego

[21, s. 26]. Te trzy cele strategiczne uzupełnione są bardziej szczegółowymi celami, takimi jak: zwiększenie efektywności energetycznej w gospodarce, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zwiększenie udziału elektryczności produkowanej ze źródeł odnawialnych w całkowitej konsumpcji energii elektrycznej [21, s. 26]. Osiągnięcie powyższych celów nie byłoby możliwe bez wsparcia państwa, stąd konieczność udzielenia pomocy publicznej na cele związane z energią, a w szczególności na promocję produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Nowymi wyzwaniem w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska przyrodniczego, które uzasadniają udzielanie pomocy publicznej, są monitoring, edukacja oraz kształtowanie świadomości ekologicznej czy nauka [4, s. 59]. Wspieranie pośrednich celów ochrony środowiska przyczyni się do zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń, do zwiększania świadomości ekologicznej przedsiębiorców. W konsekwencji może to doprowadzić do poprawy stanu środowiska oraz zmniejszenia zapotrzebowania na środki pomocy publicznej.

Kolejną przesłanką udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska jest konieczność zmniejszania presji przedsiębiorców na środowisko. Jeżeli przedsiębiorca prowadzi swoją działalność w obszarze silnie zurbanizowanym lub jego działalność jest główną przyczyną zanieczyszczeń na danym obszarze, to udzielenie pomocy publicznej może zachęcić go do przeniesienia swej siedziby w inne miejsce. Warunkiem otrzymania wsparcia musi być oczywiście to, aby w nowym miejscu przedsiębiorca ten spełniał wszystkie najsurowsze wymagania ochrony środowiska. Pomoc publiczna może być udzielana przedsiębiorcy także w zamian za całkowite zaprzestanie szkodliwej działalności, jeżeli prowadzi to do korzystnych rozwiązań dla całej społeczności (np. zaprzestanie stosowania nawozów sztucznych przyczynia się do zwiększenia czystości wód) [18, s. 165].

Pomoc publiczna powinna być również stosowana tam, gdzie celowe jest przyspieszenie w uzyskaniu pozytywnych efektów ekologicznych lub gdzie podmioty z własnych środków nie byłyby w stanie podjąć właściwych działań [9, s. 325]. Dążenie do jak najszybszego usunięcia presji na środowisko i ostatecznego załatwienia sprawy może skłaniać do udzielania pomocy publicznej [22, s. 19]. Pomoc publiczna w takich przypadkach stanowić będzie funkcję bodźca zachęcającego przedsiębiorców do przeprowadzenia określonej inwestycji. Umożliwi przeprowadzenie inwestycji nawet przy ograniczoności środków własnych.

Istnienia dużych zaległości (terenów zdegradowanych) z okresu gospodarki centralnie sterowanej, czyli tzw. hipoteki ekologicznej, należy traktować jako przesłankę udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska [4, s. 59]. Ogromny balast degradacji środowiska odziedziczony po poprzednim okresie historycznym przesądza o tym, że finansowanie ochrony środowiska w dużym stopniu powinno sprowadzać się do neutralizacji ekologicznych zagrożeń sprzed lat [18, s. 157].

3. Techniczno-technologiczne przesłanki udzielania pomocy publicznej

Przesłankami techniczno-technologicznymi udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska są natomiast:

- konieczność stymulowania postępu technicznego w ochronie środowiska,
- promowanie badań i rozwoju w obszarze ochrony środowiska,
- konieczność wspierania inwestycji zintegrowanych.

Stymulowanie postępu technicznego w obszarze ochrony środowiska można traktować jako przesłankę techniczno-technologiczną uzasadniającą udzielanie pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska. Państwo poprzez udzielanie pomocy publicznej powinno zachęcać przedsiębiorców do stosowania nowych technik i technologii, które mniej będą zanieczyszczać środowisko [5, s. 20]. Przedsiębiorca, który oferuje nowe produkty i usługi, mające mniejszy wpływ na środowisko, na pierwszym etapie może ponosić wyższe koszty niż producenci działający w sposób tradycyjny, co prowadzi do tego, że jego wyroby i usługi są mniej konkurencyjne na rynku. Aby temu zapobiegać, państwo powinno udzielać pomocy publicznej w wysokości stanowiącej różnicę między tradycyjnym a innowacyjnym sposobem produkcji danego wyrobu.

Przesłanką udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska jest także konieczność promowania badań i rozwoju. Państwo, udzielając pomocy publicznej, powinno zachęcać podmioty gospodarcze do większej aktywności w tym obszarze.

Przesłanką udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska jest także konieczność wspierania inwestycji zintegrowanych. Inwestycje te w porównaniu z inwestycjami „końca rury” są droższe. Inwestycje zintegrowane pozwalają jednak na wzrost gospodarczy i ekspansję inwestycyjną z jednoczesną poprawą stanu środowiska. Inwestycja zintegrowana, z jednej strony, sprowadza się do zastosowania nowoczesnej technologii modernizującej wytwarzanie i podnoszącej wydajność przedsiębiorstwa, a z drugiej, jej zastosowanie przyczynia się do „czystszej” produkcji, poprzez wytwarzanie mniejszej ilości zanieczyszczeń i mniejszej intensywności korzystania ze środowiska (jest mniej materiało- i energochłonna) [18, s. 167]. Kłopot z inwestycjami zintegrowanymi jest jednak taki, że zwykle są one bardzo kosztowne i nie zawsze mogą być realizowane za pomocą środków własnych inwestora. Charakteryzują się jednak większą efektywnością ekonomiczną i skutecznością ekologiczną zastosowanych działań ochronnych niż inwestycje „końca rury” [10, s. 104]. Stosowanie takich inwestycji powinno być więc preferowane i stymulowane za pomocą udzielania pomocy publicznej.

4. Ekonomiczne przesłanki udzielania pomocy publicznej

Wśród ekonomicznych przesłanek udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska można wyróżnić:

- występowanie niedoskonałości rynkowych,
- występowanie efektu mnożnikowego,
- zachęcanie do przeprowadzania inwestycji,
- konieczność przywracania warunków produkcyjnych środowiska,
- konieczność przyjmowania zobowiązań ekologicznych podmiotów bankrutujących.

Najważniejszą ekonomiczną przesłanką uzasadniającą udzielanie pomocy publicznej jest występowanie niedoskonałości rynkowych [11, s. 9], do których można zaliczyć zjawisko występowania kosztów zewnętrznych oraz dóbr publicznych [13, s. 163]. Przesłanką zatem udzielania pomocy publicznej jest niemożność pełnej internalizacji kosztów zewnętrznych [15, s. 146], a co za tym idzie, pełna realizacja zasady „zanieczyszczający płaci”. Zgodnie z nią we wszystkich tych przypadkach, kiedy udaje się ustalić jednoznacznie odpowiedzialność za użytkowanie i zanieczyszczanie środowiska przyrodniczego, koszty tej działalności powinien ponosić sprawca. Mimo iż ścisła interpretacja zasady „zanieczyszczający płaci” oznacza nieudzielanie pomocy publicznej, to jednak jej interpretacje przez poszczególnych ekonomistów różnią się znacznie. Istnieje pogląd, że pomoc publiczna nie musi naruszać tej zasady, o ile zanieczyszczający jest w całości odpowiedzialny za swoje emisje, a pomoc publiczna wspomaga dostosowanie się do zasady „zanieczyszczający płaci” albo umożliwi zaostreżenie wymagań ochronnych. Ważne jest również, że pomoc publiczna traktowana jest zwykle w krajach wysoko rozwiniętych, a także w Polsce, jedynie jako forma wsparcia własnego wysiłku finansowego przedsiębiorstwa [9, s. 261]. Drugą niedoskonałością rynku poruszaną w kontekście udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska jest występowanie dóbr publicznych, czyli takich dóbr, które z przyczyn naturalnych (cechy fizyczne) mogą służyć zbiorowości lokalnej lub całemu społeczeństwu. Dobra te są konsumowane egalitarnie przez wszystkich członków danej zbiorowości. Fakt korzystania z czystego dobra publicznego przez jedną osobę nie może ograniczyć dostępu do tego dobra innej osoby, dotyczy to zarówno ilości, jak i jakości tego dobra. Korzyści z używania czystego dobra publicznego są więc niepodzielne, nie można wyodrębnić części tego rodzaju dobra i przypisać go jednostce [16, s. 26]. Konieczność dostępu każdego z obywateli do dóbr publicznych, w tym przypadku do zasobów środowiska, daje podstawę do głębszej interwencji państwa w ochronie środowiska [1, s. 207]. Interwencja państwa w zakresie dóbr publicznych sprowadza się do pomocy publicznej i sprawiedliwego ich podziału. Jeśli zatem twierdzi się, że jakość środowiska jest dobrem publicznym, to kroki czynione przez władze państwowe w celu kontrolowania skażeń, a także samą politykę ochrony śro-

dowiska trzeba uznać za działania zmierzające do zachowania w stanie nienaruszonym wspólnego dobra [20, s. 376].

Ekonomiczną przesłanką udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska jest także występowanie swoistego efektu mnożnikowego. Udzielenie wsparcia przedsiębiorcy uzależnione jest od zainwestowania przez niego środków własnych w dane przedsięwzięcie [8, s. 219]. Pomoc publiczna powoduje więc w konsekwencji zwiększenie środków przeznaczonych na daną inwestycję. Można założyć, że bez zachęty w postaci otrzymania pomocy publicznej dane przedsięwzięcie nie zostałoby zrealizowane.

Udzielanie pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska może także wynikać z konieczności zachęcenia przedsiębiorcy do przeprowadzenia inwestycji, w przypadku gdy przedsiębiorca nie jest nią zainteresowany ze względu na nieuzyskiwanie dzięki tej inwestycji dodatkowych korzyści ekonomicznych oraz w sytuacji, gdy dzięki dodatkowym nakładom można uzyskać szczególnie istotne efekty dla ochrony środowiska [3, s. 156].

Przywrócenie warunków produkcyjnych środowiska przyrodniczego można traktować jako kolejną przesłankę uzasadniającą udzielanie pomocy publicznej, ponieważ prowadzi do stworzenia konkurencyjnych warunków inwestowania, co tworzy z kolei warunki do ożywienia gospodarczego [3, s. 212]. W wielu przypadkach podmiot odpowiedzialny za dokonanie degradacji jest nieznany lub nie ma prawnych możliwości wyegzekwowania od podmiotów sprawców zanieczyszczeń przywrócenia danego terenu do stanu poprzedniego.

Przesłanką udzielania pomocy w tym obszarze jest także konieczność przejmowania zobowiązań ekologicznych podmiotów bankrutujących w ramach mechanizmu konkurencji rynkowej [4, s. 59]. Udzielenie pomocy publicznej staje się więc jedynym rozwiązaniem, za pomocą którego można dokonać przywrócenia terenom zdegradowanym ich użyteczności.

5. Społeczne przesłanki udzielania pomocy publicznej

Społeczną przesłanką udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska jest eliminowanie i ograniczanie zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi [2, s. 63]. Zanieczyszczenie środowiska jest przyczyną wielu chorób. Eliminowanie przyczyn tych chorób przyczynia się do zmniejszenia liczby zachorowań oraz zgonów. Prowadzi także do podniesienia jakości życia. Podmioty gospodarcze nie zawsze w swojej działalności kierują się względami społecznymi, dlatego konieczne wydaje się udzielanie pomocy publicznej, która może się przyczynić do zmniejszenia negatywnego wpływu na poziom życia. Likwidowanie zanieczyszczających zakładów lub drastyczne ograniczanie ich produkcji, jakkolwiek korzystne dla środowiska i gospodarki, może rodzić istotne problemy społeczne wynikające przede wszystkim z bezrobocia. Efektywne ekonomicznie ograniczenie presji na środowisko podporządkowywane bywa strategii utrzymania miejsc pracy. Stąd

udzielanie pomocy publicznej na kosztowne inwestycje ochronne jest wówczas wynikiem politycznego kompromisu między wydatkami na poprawę stanu środowiska a ograniczaniem bezrobocia [22].

6. Polityczno-ustrojowe przesłanki udzielania pomocy publicznej

Wśród polityczno-ustrojowych przesłanek udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska można wymienić konieczność spełniania wymogów prawnych. Uwarunkowania prawne w bardzo dużym stopniu decydują o udzielaniu pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska. Pomoc publiczna powinna być udzielana wtedy, gdy krajowe normy w zakresie ochrony środowiska są bardziej rygorystyczne niż te wynikające z przepisów wspólnotowych. W takiej sytuacji podmiot krajowy zobowiązany do stosowania większych wymogów w zakresie ochrony środowiska mógłby być mniej konkurencyjny na wspólnotowym rynku. Przesłanką pomocy publicznej może stać się wprowadzanie nowych, bardziej rygorystycznych rozwiązań prawnych w zakresie ochrony środowiska. Wymagania te mogą pociągać za sobą obciążenia przedsiębiorców, w związku z tym w celu dostosowania się ich do tych wymogów konieczne staje się tymczasowe udzielanie pomocy publicznej w postaci np. zwolnień lub ulg podatkowych. Pomoc publiczna łagodzi więc wysokie koszty dostosowania się do norm środowiskowych [14, s. 342].

7. Podsumowanie

Przedstawione przesłanki udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska podzielone zostały na grupy. Podział ten ma charakter umowny. W wielu przypadkach przesłanki te nachodzą na siebie. Należy zdać sobie także sprawę z tego, że przedstawione przesłanki nie są wszystkimi, które usprawiedliwiają ingerencję państwa w obszarze ochrony środowiska. Należy również pamiętać, że pomoc publiczna musi być udzielana tak, aby w jak najmniejszym stopniu wpływać na zakłócanie konkurencji. Co do zasady państwo nie powinno wspierać przedsiębiorców. Jednak istnieją obszary, gdzie taka interwencja jest konieczna, nawet w sytuacji, kiedy może to doprowadzić do krótkotrwałego naruszenia równowagi na rynku. Takim obszarem jest właśnie ochrona środowiska.

Literatura

- [1] Bartniczak B., *Przesłanki udzielania pomocy publicznej ze szczególnym uwzględnieniem pomocy udzielanej na ochronę środowiska*, [w:] S. Pajączkowski, H. Węgrzyn (red.), *Problemy zarządzania i marketingu*, Wyd. Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Legnicy, Legnica 2005.

- [2] Boć J., Nowacki K., Samborska-Boć E., *Ochrona środowiska*, Kolonia Limited, Wrocław 2002.
- [3] Borkowska E., *Ekonomiczne instrumenty ochrony środowiska*, [w:] A. Ginsberg-Gebert (red.), *Ekonomiczne i socjologiczne problemy ochrony środowiska*, Ossolineum, Wrocław 1985.
- [4] Czaja S., *Pomoc publiczna w realizacji przedsięwzięć proekologicznych w Polsce na początku XXI wieku*, [w:] T. Borys (red.), *Finansowanie ochrony środowiska w Polsce w kontekście standardów Unii Europejskiej, 10 lat Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej*, Wrocław 2003.
- [5] *Environmental subsidies – a review of subsidies in Sweden between 1993 and 2000*, „Statistika centralbyrå” 2003.
- [6] Fałat Z., *Z energią po pieniądze*, „Miesięcznik Pracodawca” 2003, nr 5.
- [7] Famielec J., *System finansowania ochrony środowiska w Polsce w warunkach integracji z Unią Europejską*, AE, Kraków 2005.
- [8] Fiedor B., *Ekonomiczne metody regulacji stanu środowiska – istota, rodzaje i kryteria stosowalności*, [w:] S. Czaja, B. Fiedor, *Polityka ekologiczna w gospodarce rynkowej*, Karpacz-Wrocław 1999.
- [9] Fiedor B., Czaja S., Graczyk A., Jakubczyk Z., *Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych*, C.H. Beck, Warszawa 2002.
- [10] Fiedor B., Graczyk A., *Modyfikacja mechanizmów ekonomiczno-finansowych polityki ekologicznej państwa*, [w:] S. Czaja (red.), *Nowe instrumenty w polityce ekologicznej*, Biblioteka Ekonomia i Środowisko nr 28, Ibis, Wojnowice-Wrocław 2001.
- [11] Grabowski M., Nowicki M., Hardt Ł., *Rozwój przedsiębiorczości a pomoc publiczna – perspektywa Polska i Europejska*, [w:] *Niebieskie Księgi 2004*, Rekomendacje nr 15, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2004.
- [12] Jankowski B., *Pomoc publiczna w prawie Unii Europejskiej – implikacje dla Polski*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa 2001.
- [13] Jeżowski P., Kraszewski J., *Ekonomika i finansowanie ochrony środowiska*, [w:] M. Majchrzak, A. Zalewski (red.), *Monografie i opracowania. Samorząd terytorialny a rozwój lokalny*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2000.
- [14] Kociszewska-Panaszek M., *Uwarunkowania ekologiczne w kontekście konkurencyjności polskich przedsiębiorstw*, [w:] A. Budnikowski, M. Cygler (red.), *Ochrona środowiska a procesy integracji i globalizacji*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2004.
- [15] Kudła I., *Wspólnotowe aspekty udzielania pomocy publicznej na ochronę środowiska*, [w:] F. Piontek, *Rola i znaczenie funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej po integracji Polski z Unią Europejską*, Zeszyt Naukowy PAN, Warszawa, Bielsko-Biała, Katowice 2004.
- [16] Owsiak S., *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2000.
- [17] Różycki W., Szrama R., *Wytwarzanie energii w skojarzeniu*, „Biuletyn Urzędu Regulacji Energetyki” 2001 nr 2.
- [18] Śleszyński J., *Ekonomiczne problemy ochrony środowiska*, Agencja Wydawnicza Aries, Warszawa 2000.
- [19] Talencik I., *Żeby łatwiej było wspierać*, „Rzeczpospolita” 2003 nr 220.
- [20] Winiarski B., *Polityka gospodarcza*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2000.
- [21] Zajdler R., *Wsparcie Unii Europejskiej dla projektów energetycznych w Polsce*, „Prawo Unii Europejskiej” 2002 nr 6.
- [22] Żylicz T., *Czy subwencje ekologiczne muszą konkurować z kredytem bankowym? „Podział pracy” między instytucjami finansowymi*, „Ekoprofit” 1999 nr 4.

CIRCUMSTANCES OF GRANTING STATE AID TO ENVIRONMENT PROTECTION

Summary

The question of granting state aid in environment protection is relatively new. These problems in European law were regulated only in the 70's of the XX century. The aim of this article is to show the circumstances of granting state aid in environment protection. They are divided to ecological, economic, social and political and they show why the state should help entrepreneurs in environment protection. The article also shows where this aid is particularly important.

Bartosz Bartniczak – dr, asystent w Katedrze Zarządzania Jakością i Środowiskiem Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu – Wydział w Jeleniej Górze.